

Pányik Tamás:

Piros a vér a pesti utcán

című filmjéről

Tisztelt Kollégák!

Talán formabontó, hogy az 1956-os forradalomról valakinek *Radnóti* jut eszébe.

Amikor a *Szent Lukács osztály* megkapta azt a feladatot, hogy a forradalomról megemlékezést készítsen, az osztály minden tagja hozott egy alkalomhoz illő verset, zenét, visszaemlékezést. A majdnem száz műből szép lassan kikristályosodott: a legkisebb közös többszörös Radnóti Miklós *Nem tudhatom...* című verse. A beszélgetések és ötletelések során közülük többen ki is fejtették: számukra a forradalom nemcsak lázadás volt a kommunista önkény ellen, hanem hitvallás a hazához és Budapesthez való szeretet és hűség mellett, csakúgy, mint Radnóti műve. E generáció, ami tanúja annak, hogy miként hagyták el az elmúlt évtizedekben és hagyják el ma is százezrek az országot a jobb megélhetésért, kifejezetten azokra szeretne emlékezni, akik a forradalom bukása után hűségesekek maradtak az országhoz, és a több százezer nyugatra menekülővel ellentétben a megtorlás, az életveszély, az áldozatok és a sokszor talán elvtelennek tűnő kompromisszumok ellenére itt maradtak. Természetesen senki sem tör pálcát azok felett, akik elmentek, de a mai történelmi és társadalmi helyzetben a Szent Lukács osztály szeretné felhívni a maga eszközeivel arra figyelmet, hogy mindig lehet az itthon maradást választani.

Ez a kis film, bár végül is a *Piros a vér a pesti utcán* címet kapta, szeretne (nem minőségében) hasonló szeretet-vallomás lenni Magyarország iránt, mint Radnóti Miklós csodálatos műve. *Gulyás Gergely* zeneszerző, a Szent István Gimnázium énektanára kifejezetten osztályunk számára komponált, Radnóti ihlette négy szólamú kórusművének ősbemutatója egyben e film.

Az összeállítás egyébként önmagáért beszél. Megelevenedik az elején néhány jelenet a magyar történelem forradalmaiból és szabadságharcaiból, a kórusmű után pedig az '56 október-novemberi eseményeinek egy-két jellemző helyszíne. Ezt követi egy különleges versösszeállítás. A gyerekek olyan sok irodalmi művel készültek, hogy rosszul esett egy-kettőnél maradni és a többit elvetni. Megpróbáltunk minél többet integrálni a filmbe, így született a rendhagyó versmontázs, amit a „forradalom fiataljai” adnak elő. A Misztrál együttes *Egy orosz katonáról* című számával pedig a sok száz fiatal magyar hősi halotton kívül azokra a szerencsétlen szovjet kiskatonákra is emlékezünk, akik szeretteiktől és hazájuktól távol estek áldozatul saját országuk önkényének. Végül a diákok nagyszüleinek visszaemlékezéseiből hallhatunk néhányat.

Cseh Tamás *Budapest* című dalával fejezzük be megemlékezésünket, ami a városhoz való hűség kifejezéseként választották a gyerekek, mintegy keretként.

A filmet a diákok ötletei alapján Pányik Tamás rendezte. A kórust és a zenekart Gulyás Gergely vezényli.

Köszönetet mondok Fábrián Attila karnagy úrnak, aki az osztálynak - igen nagy türelemmel - betanította a csöppet sem egyszerű zenei betéteket és az idegőrlő hangfelvételek egy részét is vezette.

A versösszeállításban szereplő művek:

Ábrányi Emil: Él a magyar...

Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán

Bozsányi Szabolcs: Szaladó világ

Petri György: Nagy Imréről

Vajda Dávid: Változnak az idők?

Szentkúti Ferenc: Hősköltemény egy pesti srácról

Bartis Ferenc: Utószó

Örkény István: Fohász

Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet

Budapest, 2020. október 20.

Vasdinnyey Miklós